

"התכבדו מכובדים קדושים משרתי עליון – שמרוני"

הנה לאחר שפורסם המאמר הקודם לגבי הפיוט, "שלום עליכם" – החדש והזר ליהדות הטהורה, ולדרך חז"ל בעלי המשנה והתלמוד הטהורים. המון בני אדם הפסיקו לאומרו ברוך ה'. אמנם כעת, שאלה וחקירה בפייהם, על מה שנאמר בתלמוד (בבלי ברכות ס:) "הנכנס לבית הכסא, אומר: התכבדו מכובדים קדושים משרתי עליון, תנו כבוד לאלהי ישראל, הרפו ממני עד שאכנס ואעשה רצוני ואבא אליכם. אמר אביי: לא לימא אינש הכי, דלמא שבקי ליה ואזלי. אלא לימא: שמרוני שמרוני, עזרוני עזרוני, סמכוני סמכוני, המתינו לי המתינו לי, עד שאכנס ואצא שכן דרכן של בני אדם." ע"כ.

וראשית כל אומה, כי פשוט וברור לכל בר דעת, כי חז"ל, אשר הם אלו שלימדו בעצמם, שאסור לפנות ולבקש בקשות מן המלאכים בשום דרך שהיא, ואסור לעשותם מתווכים בינינו לבין הבורא חלילה. ולכן לא יתכן שהם ילמדו דבר שנובל בניאון וחירוף כלפי אדון העולם. אלא שכמו תמיה, צריך להבין היטב כוונתם.

וכמו שכבר אמר רשב"י בתלמוד (כבלי סנהדרין סג): "אמר לו רבי שמעון בן יוחאי: והלא, כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם, שנאמר בלתי לה' לבדו." ע"ש. ומי לא אחר מרשב"י האמיתי, דורש ואומר, שכל מי שישתף פרצופים, ספירות, וכל כיוצא בזה עם הבורא יתברך, יעקר מן העולם ולא תהיה לו תקומה!

"התכבדו מכובדים קדושים משרתי עליון – שמרוני"

ולפני שנעבור לביאור דברי התלמוד, יש להזכיר ולהביא כאן מעט מדברי רבינו הטהור הרמב"ם, שכבר הסביר וכתב, שמי שהרס את היהדות והחשיך את השכל האמיתי של מחשבת התורה, הם אלו אשר הבינו, לקחו, דרשו, את מדרשי חז"ל ואגדותיהם ומליצותם, כפשוטם ממש. כלומר, רבותינו בעלי התלמוד פעמים רבות מעבירים רעיונות של מוסר ולקחים לחיים וכדומה, בדברי אגדות ומשלים, וכל זה על מנת שהאדם יפיק מהם דברים חיוניים בלימודו. ופעמים עשו כן, כי לא הותר לדבר על חלק מן הדברים בפירוש, ולכן הוצרכו לדבר במשל למבינים בלבד. וכמו שכבר כתבנו בזה בענין – "מעשה מרכבה – השגיאה הגדולה". ולכן, כל מי שלקח את דברי אגדותיהם והפכם לפשוטם במקום שהדבר או הענין מתנגש עם השכל הישר, יסודות הדת, ומדעי הטבע, אדם כזה בוודאי כי החשיך, הרס, והמית את היהדות.

וכה מעט מתוך דברי רבינו הטהור (פירוש המשנה סנהדרין י' א' הקדמה לפרק): "וממה שאתה צריך לדעת, שדברי חכמים עליהם השלום, נחלקו בהם בני אדם [בהבנתם, באופן פירושם, ובתכלית ענינם. ונמנים אותם בני אדם] לשלוש כתות: הכת הראשונה, והם רוב [מבני אדם] אשר נפגשתי עמם, ואשר ראיתי חבוריהם [המשובשים], ואשר שמעתי עליהם [ועל דבריהם המפורסמים, וראיתי ש] מבינים אותם, [כלומר את דברי חז"ל] כפשוטם [ממש], ואינם מסבירים אותם [לעומק כוונתם] כלל, [ואינם חוקרים

לעיקר כוונתם הגדולה אשר כיוונו אלו השלימים], ונעשו אצלם, [כלומר אצל אותם בני אדם הנקראים כפי רבינו "הבת הראשונה"], כל הזמנות [נמנע הוא דבר אשר לא יכול להתכן בגדר הטבע אלא דווקא באורח נס פלאי ורחוק, או שדבר נמנע, הוא דבר שאמרו חז"ל והוא זר ורחוק מיסודות הדת. והם, אותם אנשי הבת הזו, פירשו כל הדברים שאמרו חז"ל, שלא יכולים להיות בגדר הטבע אם לא בנס גמור, ועשו אותם את כל דבריהם] מחוייבי המציאות, [כלומר שכך זה היה ממש, בעבור שהוצרכו לפרש הדברים כפשוטם לפי רוב שיבושם].

ולא עשו כן [אותם המפרשים, וכותבי ספרים, ומגיד השיעורים] אלא [רק] מחמת סכלותם בחכמות [השלימות], וריחוקם מן המדעים [האמיתיים]. ו[בוודאי] אין בהם [באותם אנשי התורה ואלו שנקראים חכמים אשר מפרשים כל דבר כפשוטו, אין בהם] מן השלימות [האמיתית], עד כדי שיתעוררו על כך מעצמם. ו[מכיון שרוב בני התורה וכותבי הספרים הולכים בדרך זו, מחמת סיבה זו] לא מצאו [אפילו אחד] מעורר שיעוררם [על טעותם וסכלותם], ולכן חושבים הם [בסכלותם], שאין כוונת חכמים בכל מאמריהם המוחכמים, אלא מה שהבינו הם מהם, וש[כל דבריהם] הם כפשוטם. ואף על פי [שנראה לעין כל פשוט הדברים], שיש בפשטי מקצת דבריהם מן הזרות [כלומר כל ילד יודע להבחין וידע לתמוה, אם תפרש כל אמרה של חז"ל כפשוטה, כי הדברים לא יתכנו בטבע אנשי]. עד כדי [כך] שאם תספרנו כפשוטו להמון העם [באותו כת הראשונה שכך דורשים הדברים ברכים], כל שכן ליחידיהם, היו נדהמים בכך [תמהים שואלים] ואומרים, "היאך אפשר [איך יתכן] שיהא בעולם אדם שמדמה דברים אלו, וחושב [בדעתו הטפשית] שהם דברים נכונים, וכל שכן שימצאו חן בעיניו". והכת הזו המסכנה, רחמנות על סכלותם, לפי שהם [באותם פירושיהם שפירושו על פי פשוטם של דברים ולא התכוננו לדבריהם העמוקים של רבותינו. כביכול חשבו שבכך הם] רוממו את החכמים לפי [סכלותם] מחשבתם, [והאמת הברורה היא, שפעלו להיפך הגמור! כי בפירושיהם שנתנו וכתבו דברים זרים כאלו], אינם אלא משפילים אותם בתכלית השפלות, ו[הצרה הגדולה ביותר, שאותם המפרשים אפילו] אינם מרגישים בכך! וחי ה' [הריני נשבע בשמו של ה' יתברך], כי הכת הזו [המסכנה, הם אלו ה] מאבדים הדר התורה, ו[לפי האמת] מחשיכים זהרה, ועושים [הם, את] תורת ה' בהיפך המכוון בה, לפי שה' אמר על חכמת תורתו, "אשר ישמעון את כל החוקים האלה וכו', [דווקא דברים אשר נשמעים על אחרים, ולא דברים שאינם נשמעים!]. והכת הזו דורשין מפשטי דברי חכמים, דברים אשר אם ישמעו העמים, [יצחקו ו] יאמרו רק עם סכל ונבל הגוי הקטן הזה. ו[ממה שראית] הרבה שעושין כן, [הם אותם] הדרשנין המבינים [המסבירים] לעם [מלמדים אותם], מה שאינם מבינים הם עצמם, ומי יתן ו[אותם הדרשנים המשובשים] שתקו! כיון שאינם מבינים [בכלל] מה שלומדים, כל שכן שמקלקלים כאשר מסבירים זאת לאחרים]. מי יתן החרש תחרישו [ועל ידי שתחרישו] ותהי לכם לחכמה [כי השתיקה מורה על החכמה], או היה להם [לאותם דרשנין] לומר [האמת לקהל שומעם, ולהכריז בפיהם], אין אנו יודעים מה רצו חכמים [לומר לנו] בדברים אלו, ולא [נדע] היאך פירושו [האמיתי. אבל הם לא עשו כן], אלא חושבים [בקוצר דעתם] שהבינו [את דברי חכמינו עליהם השלום].

ו[לא זו בלבד, אלא מוסיפים רעה על רעה, ש]מעמידים את עצמם להבין [ללמד] לעם, מה שהבינו הם עצמם [בדעתם המשובשת, ולאמיתו של דבר, הם כלל] לא [הבינו] מה שאמרו חכמים. ודורשין בפני ההמון בדרשות [בתלמוד מסכת] ברכות, ו[בתלמוד מסכת סנהדרין] פרק חלק וזולתם, כפשוטם מלה במלה [ללא כל הסבר שישבר את האוזן לקהל שומעיהם]. עכ"ל כל מי שמעכל את מה שכתוב כאן מסיק וזוכה לכמה מסקנות:

1) החרכת היהדות באה בעקבות אי הבנת חז"ל וחוסר עיון בהם. כמובן וברור שכל זה הגיע מן החשק העז לחבר ספרים, להיות פוסק, להיות עוד אחד ששומעים עליו, עד שלא שמו ליבם לאמת של חז"ל.

2) בעלי המשנה ושני התלמודים בבלי וירושלמי, הם שקבלו את התורה במסורת משה רבינו ועד אליהם, וכל דבריהם בחכמה גדולה ונפלאה. ועליהם אין להוסיף ואין לגרוע. וכמו שכתב רבינו הרמב"ם ביסוד התשיעי: "ויסוד התשיעי הבטול. והוא שזו תורת משה לא תבטל, ולא תבוא תורה מאת ה' זולתה, ולא יתוסף בה ולא יגרע ממנה לא בכתוב ולא בפירוש, [ועל זה] אמה, "לא תוסף עליו, ולא תגרע ממנו". וכבר ביארנו מה שצריך לבאר ביסוד זה בהקדמת החבור הזה". עכ"ל.

ומכאן יעלה קושי, כיצד קיבלו רוב ישראל את ספר הזוהר הפאגני והאלילי אשר מדבר במושגים בוזים ונתעבים כבורא יתברך, מדבר דרשות של דופי, ומבזה את בעלי התלמוד והמשנה! האם זו לא החלפת משה? האם זו לא עקירת הדת? בוודאי שכן!

"כפירות המקובלים ביסודות הדת ועקירת מסורת!"

והראיה לדברי, שהמקובלים מודים בעצמם ובפיהם, שתורתם היא חדשה, והשגתם שהשינוי לא היתה ונגלית לדורות הקודמים! כלומר, מה שהשינוי הם, לא השינוי חכמי המשנה והתלמוד. כמו שכתב ר' ויטאל בהקדמה לשער ההקדמות (עמוד 8 מהדורת מרכבת יחזקאל): " ... ובדרא בתראה נתגלה [נגילוי חדש משמע], ותתפרסם חכמה הזאת [תיעוב של קבלת היוונים האלילית והפאגנית], ויבינו וישכילו ברזי התורה שלא השינוי הקודמים אלינו. ובוזה נסתלקה השגת הפתאים המקשים ואומרים, "איכשור דרי, ואם דורות שלפנינו לא השיגוה איך נדענה אנחנו?", ובוזה יסכר פיהם". ע"כ.

כלומר, לפי דבריו אנו למדים כמה דברים:

א) נתגלה תורה חדשה שלא היתה לפני כן. ודברים אלו, הם ניאוזן וחירוף כלפי תורת משה וכלפי הבורא יתברך. שכן כתב רבינו הרמב"ם, הבאנו דבריו למעלה: "ויסוד התשיעי הבטול. והוא שזו תורת משה לא תבטל, ולא תבוא תורה מאת ה' זולתה, ולא יתוסף בה ולא יגרע ממנה לא בכתוב ולא בפירוש, [ועל זה] אמה, "לא תוסף עליו, ולא תגרע ממנו". וכבר ביארנו מה שצריך לבאר ביסוד זה בהקדמת החבור הזה". עכ"ל.

ומבואר מדברי רבינו, שלעולם ועד לא תבוא תורה מאת ה' אחרת! וכן הדין גבי חידושים שאינם כפי מסורת חז"ל והמשנה. ולפי דבריו של ר' ויטאל נתגלתה תורה חדשה, ואף הוא מודה בזה שהתגלתה במאה ה-יג' תורה חדשה לגמרי, מה שלא ידעו הקודמים. ומבטיח הזוהר שלאחר כמה שנים לפני ביאת המשיח, יעסקו בני אדם בתורתו תורת מינות, וידברו דיבורים חדשים שגם לא השיגו הקודמים, והיא היא חכמת האמת לפי דבריו.

וכאשר כל זה יקרה מבטיח המכשף הזוהרי, שיהיה זה סמוך לימות המשיח. אלא שהשקר התגלה, וכבר עברו מדורם של אנשי צפת, 500 שנה, ועדיין לא בא משיח. כלומר, לפי דברי המכשפים הזוהרים, תורת ר' ויטאל אינה אמת כפי שחשב הוא. כי אמרו הם בעצמם שכאשר יתעסקו בחכמתו ויחדשו חידושים חדשים אמיתים, אז תבוא הגאולה. ולפי דבריו אנו למדים כי תורתם שקר היא.

ולצערינו הרב, היום בדורינו, הפכו את ספר הזוהר הפאנטי למקור להבאת שפע, להגשמת משאלות, לסגולה לשמירה, לביאת הגאולה, וכל כך פחדו הם שבני אדם ילמדו את דברי התועבות שכתובים שם, עד שאמרו שגריסת זה הספר מספיקה ללא הבנה! וגריסת זה הספר לבד יש בכוחה להביא גאולה! ואיני יודע מה לומר, ואיני יודע את נפשי מרוב צער שעמי הטאהור נפל בהבלים אלו, שגריסת ספר מינות תעזור להביא הגאולה. ולהיפך הגמור! גריסת זו הספר והשארתו בקרב העם היהודי הוא שיביא להמשך הגלות!

ב) עוד מבואר לפי דבריו של ר' ויטאל, שהם יזכו וישכילו ברזים של תורה שלא נגלו קודם, כלומר תורתם החדשה והאלילית, הם סודות התורה, שכלל לא השיגו כל הקודמים אליהם. לא הראשונים, לא הגאונים, ולא הסבוראים ואחורה.

ודבריו אלו, הם גם ניאון וחירוף כלפי הבורא יתברך. כי כתב רבינו הטאהור (פירוש המשנה לרמב"ם מסכת סנהדרין פרק י משנה א): "והיסוד השביעי נבואת משה רבינו. והוא, שנאמין שהוא אביהן של כל הנביאים שקדמו לפניו והבאים אחריו, הכל הם למטה ממנו במעלה, והוא בחיר ה' מכל המין האנושי, אשר השיג ממנו יתעלה יותר ממה שהשיג ושיג כל אדם שנמצא ושימצא.

ושהוא עליו השלום הגיע לתכלית הרוממות מעל האנושיות, עד שהשיג המעלה המלאכית ונעשה במעלת המלאכים, לא נשאר לפניו שום מסך שלא קרעו ולא עצר בעדו שום מעצור גופני, ולא נשאר בו שום דבר מן החסרון לא מעט ולא הרבה, והושבתו בו הכוחות הדמיוניים והחושים בכל השגותיו, ונתבהל כוחו המתעורר, ונשאר שכל בלבד, ועל ענין זה אמרו עליו שהוא מדבר עם ה' בלי אמצעות המלאכים". ע"כ. והתבאר לך אתה הקורא, שמעלת משה רבינו היא המעלה הכי גדולה שהגיע אליה אדם מכל בני האדם שהיו או שיהיו לעתיד. וכבר כתבנו כן במאמר הזה באריכות - בענין: "השגתו של משה רבינו".

עוד כתב רבינו (פירוש המשנה לרמב"ם מסכת סנהדרין פרק י משנה א): "והיסוד השמיני הוא תורה מן השמים. והוא, שנאמין שכל התורה הזו הנמצאת בידנו היום הזה, היא התורה שניתנה למשה, ושהיא כולה [ניתנה] מפי הגבורה, כלומר שהגיעה עליו כולה מאת ה', הגעה שקורים אותה על דרך ההשאלה, "דיבור", ואין יודע איכות אותה ההגעה אלא הוא עליו השלום, אשר הגיעה אליו, ושהוא [משה רבינו היה] במעלת לבלר שקורין לפניו, והוא כותב כולה, תאריכה וספוריה, ומצותיה, וכך נקרא "מחוקק".

ואין הבדל בין ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען, ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד, או אנכי ה', ושמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, הכל מפי הגבורה והכל תורת ה' תמימה טהורה קדושה אמת. ולא נעשה מנשה אצלם כופר ופוקר יותר מכל כופר אחר, אלא לפי שחשב שיש בתורה תוך וקליפה [בלומר דבר טוב, ודבר רע], ושאלו התאריכים והספורים אין תועלת בהם, ומשה מדעתו אמרם, וזהו ענין [שאמר, האומר] "אין תורה מן השמים". אמרו שהוא האומר, שכל התורה כולה מפי הקדוש ברוך הוא, חוץ מפסוק אחד שלא אמרו הקדוש ברוך הוא, אלא משה מפי עצמו [אמר], וזה הוא, "כי דבר ה' בזה". יתעלה ה' ממה שאומרים הכופרים. אלא כל אות שבה יש בה חכמות ונפלאות למי שהבינו ה', ולא תושג תכלית חכמתה, ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים. ואין לאדם אלא להתפלל כמו דוד משיח אלהי יעקב, שהתפלל, "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך".

וכן פירושה המקובל גם הוא מפי הגבורה, וזה שאנו עושים היום צורת הסוכה והלולב והשופר והציצית והתפילים וזולתם היא עצמה הצורה שאמר ה' למשה ואמר לנו, והוא [משה רבינו] רק מוביל שליחות נאמן במה שהביא, והדבור המורה על היסוד הזה השמיני הוא אמרו (במדבר פרק טז פסוק כח פרשת קרח): "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי־יְהוָה שְׁלַחְנִי לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה בְּיַד מֹלְכֵי עַבְדִּי."

ולמדים אנו מדבריו החשובים, שכל התורה כולה היא מן השמים, מתורה שבכתב, ועד התורה שבעל פה כולל ההלכות למשה מסיני. ולפי יסודות אלו, דברי ר' ויטאל הינם כפירה מוחלטת! כי כותב הוא שמה שהשיג הוא לא נתגלה לדורות הקודמים!

ג) עוד מבואר לפי דברי ר' ויטאל, שמה שמקשים אנשים עם שכל ישר, שבשבילו הם נחשבים ל-"פתאים", כי הם מקשים נכוחה. והקושיה של החכמים שדבקו במסורת, היא כזו: "כיצד אתם בעלי הקבלה הפאנגית החדשה, מדברים בדברים וכותבים דברים שלא קיבלנו במסורת?" תשובתו של ויטאל כמו שמבואר במקור הדברים, הוא, משום שמבואר בספר החושך [זוהר] (פרשת וירא ק"ח): "שסמוך לתקופת המשיח תתגלה חכמה שלא היתה בדורות הקודמים". וכותב ויטאל במקום: "... הרי מבואר כי עד עתה היו דברי חכמת הזוהר נעלמות". ע"ש. כלומר, לפי דברי ויטאל מבואר יוצא, שספר החושך שיבא כל כך את תורתו ואת חכמתו, עד כדי שהוא הכניס לליבות הפתאים, שרק כאשר ישכילו ויבינו סודותיו וידברו בהם בני אדם, ואף התינוקות יעסקו בחכמה זו, כל זה יהיה סמוך לביאת המשיח. כלומר, לגרום לבורא יתברך להזדווג בהרמוניה עם ישותו בשמים, היא היא חכמת האמת לפי דברי המכשף הזוהרי.

וחיים ויטאל אשר חשב כי בדורו הם זכו לפרש את ה-"חכמה" הזו ולדעת מה שלא ידעו הקודמים, היה כל כך בטוח וסמוך שבדורו יבוא המשיח, מכיון שחשב שחכמתו היא האמת. ולכן מצינו לא מעט סיפורי דמיונות באנשי צפת בדורו של ויטאל וחבריו, שהמון פעמים אמרו, שהיה צריך לבוא המשיח בזמניהם ולבסוף לשיטתם, המשיח לא בא מסיבות כאלו ואחרות. וכל זה שיקרו וכיחשו, על מנת להדר את תורתם ולומר, שבזכות לימוד הפרצופים

והזיווגים היה צריך לבוא המשיח. מה נענה ומה נאמר! ומרורות המכשף הזוהרי הצליחו ופעלו במשך השנים ופיתו את הפתאים והמסכנים מבני אדם. וניכר שמאמר זה שכתב ויטאל, הוא משום שהמון מאנשי דורו של ויטאל הקישו עליו, "כיצד אתם מדברים דיבורים שלא דיברו הראשונים ולא הגאונים!" ותירוצו מהיכן? מספר החושך הפאנני, שהידר את תורתו, ושיבח את תורתו, ואמר שחכמתו היא חכמת האמת וכו'. ולכן ויטאל הוצרך לתרץ תירוץ קלוש ולומר, שספר האופל מגלה שהחכמה הזאת לא התגלתה לראשונים, ובכך לפי דעתו אין זו קושיה.

אמנם הוא אינו השכיל להבין, שבתירוץ זה שדחה את החכמים עם השכל הישר שהקשו עליו, נחתו וכאו עליו אלף קושיות. וכתב האבן עזרא (שמות פרק ב פסוק כב): "וכלל אומר לך, כל ספר שלא כתבוהו נביאים, או חכמים מפי הקבלה [למשה מסיני], אין לסמוך עליו, ואף כי [ובמיוחד אם] יש בו דברים שמכחישים הדעת הנכונה". ע"כ. והמשכיל מבין היטב את דבריו. בכל אופן כבר כתב וחתם רבינו במילים קשות מאוד נגד אלו המכחישים או המפקפקים במחשבתם ביסודות הדת. וכתב בזה"ל: "וכאשר יפקפק אדם [כלומר, רק יפקפק במחשבתו] ביסוד מאלו היסודות, הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשנותו ולהשמידו, ועליו הוא אומר הלא משנאיך ה' אשנא וכו'". עכ"ל. כלומר, מספיק שנמצא פקפוק אצל מישהו בענין יסודות הדת, מחוייבים אנו להשמיד את ספריו ואת דברי שטותו! ולשנותו ולהשמידו.

3) עוד יוצא למסקנה מתוך דברי רבינו הטהור הרמב"ם, שדבריו הם לא עוד "שיטה" חולקת, כמו שנוהגים לומר כמה בני תורה שמבינים את דבריו היטב, ומדחיקים את הדבר ואומרים, "טוב זו דעת הרמב"ם". לא זו לא דעתו! זו מחשבת ה' והמסורת היהודית. הרמב"ם מגלה לך היכן הבעיה בעם ישראל. וכל מי שחולק, עושה את חז"ל טפשים ולא חכמים.

4) הדרשנים ומחברי הספרים בדורות עברו ובדור זה, הם עיקר הבעיה ושורש הצרה. אין מי שיעיר אותם לאמת, ואם יתעוררו לאמת יהיה להם קשה לשנות הדרך. וגם לי אני הכותב יש לי עדיין שאלות ודברים לא מובנים, אבל מבין אני שזו האמת הברורה, ומפאת זו הסיבה הוצרכתי לנגוז את ספרי שכתבתי ועמלתי עליהם רבות.

5) הבעיה בעם ישראל לא התחילה לפני 750 שנה. אלא התחילה לאחר חתימת התלמוד, שהיו כמה גאונים, שעזבו את המסורת, והאמינו בדעות כוזבות. ולכן רבינו אשי ראו לחתום את התלמוד. וזאת מהסיבה שהיו בתוך עם ישראל אנשים שנקראים חשוכים, שהיו חולקים על המסורת של חז"ל. ומתוך כל זה הגיע ענין "מיסטיקה" – "מאגיה" – "האמנה בכוחות טומאה" – "בירור ניצוצות", שנכנס לאט לאט לתוך עם ישראל כאילו זו תורה למשה מסיני הלילה וחס.

6) הרמב"ם לצערנו ולשמחתנו הוא בין הבודדים שהיה נאמן לתלמוד בכל ליבו מאודו ונפשו, ולא עזב את המסורת האמיתית של אבותינו. ואם הוא נהג כך, כך אנו רוצים לנהוג.

וכעת אחר הקדמה זו נעבור לכיאור דברי התלמוד שהבאנו למעלה בענין הסוגיה שאנו עומדים בה כעת.

"ביאור דברי התלמוד – שמרוני"

הנה מה שאמרו חכמים בראש דבריהם, "התכבדו מכובדים קדושים משרתי עליון". פשוט הדבר שאין בזה שום פקפוק, מכיון שהוא מכבד את המלאכים אשר נשלחו מאת ה' להתלוות עמו בדרך. ובכואו למקום זוהמה הנקרא, "בית הכסא", מבקש הוא מן המלאכים שלא יכנסו עמו וכל זה על דרך הכבוד, וכן על מנת לעשות רצון ה' שהם שליחיו. כמו שאומר "תנו כבוד לאלהי ישראל". ולכן משיב ואומר להם, "הרפו ממני עד שאכנס ואעשה רצוני [=צרכי], ואבוא אליכם". ע"כ, זה נוסח חכמים בתלמוד.

אלא שבדברי אביי יש קצת קושי, אמנם נלמד גם מדבריו יסודות חשובים. אביי אומר, "בשעה שאדם צריך להכנס לבית הכסא", לא יאמר בדיוק כפי הנוסח שאמרו חכמים. ומדוע? מכיון שאם יאמר בנוסח הזה, יתכן ולא יחכו לו המלאכים, ועל ידי כך לא יתלוו עמו ביציאתו מבית הכסא. אלא מה יעשה, יסיים ויאמר כך: "שמרוני שמרוני, עזרוני עזרוני, סמכוני סמכוני, המתינו לי המתינו לי, עד שאכנס ואצא, שכן דרכן של בני אדם". ע"כ.

והנה מדברי חכמים ומדברי אביי נלמד כמה יסודות חשובים:

(א) אין המלאכים יודעים מחשבות הלב. שכן אם היו יודעים מחשבות הלב, לא היה צריך לפרט האדם את בקשתו בפיו לפניהם.

(ב) אין המלאכים יודעים מה יהיה לעתיד. שכן אם היו יודעים מה יהיה לעתיד, לא היה צריך לפרט להם ולומר, "המתינו לי וכו'".

(ג) רבינו הרמב"ם ועוד לא מעט ראשונים לא גרסו ולא היה כתוב בתלמודיהם: "עזרוני עזרוני, סמכוני סמכוני". וגם לא נמצא בדבריו של רבינו, "שמרוני שמרוני". אלא פעם אחת נזכר, "שמרוני", ותו לא.

ואלו הם דברי רבינו הטהור (הלכות תפילה וברכת כהנים פרק ז' הלכה ה' מהדורות קאפח): "וכל זמן שיכנס אדם לבית הכסא, אומר קודם שיכנס, התכבדו מכובדים קדושים משרתי עליון, שמרוני והמתינו לי עד שאכנס ואצא כי זה הוא דרכן של בני אדם". ע"כ. כלומר לפי הגרסאות האמיתיות של כתבי רבינו הטהור, מעולם לא היה כתוב בתלמוד, המילים, "עזרוני עזרוני, סמכוני סמכוני", וגם לא נאמר "שמרוני שמרוני", כאילו צמד המילים הוא דבר וענין בפני עצמו. וכן עדות לפנינו שגרסת הרב קאפח היא נכונה, ממה שכתב רבינו מאיר המעילי בהמשך בדעתו של רבינו ובכתבי יד אשר היו לפניו כפי שיראה הקורא בהמשך.

וכוננת הענין לפי דברי רבינו, שמילת "שמרוני" נסמכת למה שאמר, "והמתינו לי", כלומר,

אין הוא מבקש מן המלאכים שישמרו אותו כמוכן של שמירה מהזיק מסויים! או שישמרו על חייו כאשר הוא נכנס לבית הכסא! אלא כוונת רבותינו בעלי התלמוד ללמד את האדם דרך כבוד לשלוחיו של הבורא! ומה שאומר, "שמרוני", הכוונה שלא ילכו מאיתו, כלומר שימתינו לו, והוא כמו שמירת מקום. וכתב הרב יוסף קאפח במקום (הערה יז): "כן הוא נוסח תפילה זו ברוב כתבי היד. וככתב יד "מ" נכתב, "שמרוני עד שאכנס ואצא כי זה דרכן". ובנדרס [שהרפיסו מספרי רבינו] שינו וערכו כרצונם [במזיד]. גם בש"ס חלו ידי המדפיסים [במזיד]". ע"כ. והנה הערתו החשובה של הרב קאפח מגלה לנו כמה דברים חשובים.

א) המינים וצאציהם אשר נטו אחר המאגיה והחשיכה, שינו וערכו את הש"ס עצמו בהתאם להשקפותיהם הרצוצות. וכבר ידוע שלרבינו הטהור היה את הגרסא הנכונה של התלמוד שאין לנו אותה היום.

ב) אף בכתבי רבינו, המינים שלחו ידם במקומות רגישים, וזאת על מנת שיתפרש מתוך דברי רבינו דברי דופי, ובכך לעלות על המסילה שבה יוכלו להקשות קושיות של הבל על אנשי האמת, ובכך להשקיט את רוחם הטובה במלחמתם כנגד המינים וצאציהם.

ג) מתוך כתבי יד נוסח, "מ", שהדגיש הרב קאפח, מבואר כפי שכתבנו, שמילת "שמרוני" הכוונה שהמלאכים יחכו לו, ולא ישמרו אותו שמירת גופו חלילה.

וכתב הרב קאפח (בהערה הנ"ל) בכיבור בקשה זו: "ומלבד הענין הגלום בנוסח זה, הרי אין ספק שהיא הערה גדולה לאדם להזכירו שפלותו ודלותו ולהעירו שלא יהרהר בעניני קודש במקומות הללו. ובמורה נבוכים (חלק ג' פרק נב) יעץ רבינו שיטריד אדם עצמו במקומות כאלה בעניני מלאכה ומסחר וכדומה. ובתלמוד ירושלמי [אמרין] (ברכות פרק ט' הלכה ד): "בכניסתו לבית הכסא, מה הוא אומר? "כבוד לכם המכובדים משרתי קודש, דרך ארץ הוא, פנו דרך, ברוך האל הכבוד". ע"כ. ונאה ויאה בהתאם למטרה. ע"כ דבריו שלה רב קאפח.

כלומר, מסביר הרב קאפח, שבוודאי אין בדיבור זה שום פניה ובקשה מן המלאכים שיעזרוהו או ישמרהו כאילו בכוחם מצד עצמם לשמור! אלא לפי דעתו דברים אלו של בעלי התלמוד באו על מנת להזכיר לאדם את שפלותו ודלותו, ולעוררו לפני הכניסה לבית הכסא שלא יהרהר בדברי קודש במקומות אלו. והדבר פשוט וברור וסרה כל קושיה בענין זה. ובפרט לפי המבואר בתלמוד ירושלמי אשר הביא.

"למה נאסר להתפלל למלאכים אם אינם פועלים כלום"

ונחתום כמה שמצאתי בספר המאורות לרבינו מאיר המעילי (ברכות ס: - הובא במקור בספר מלחמת מצוה לטענת המוציא לאור בספר המאורות. אולם במהדורה הנדרסת לא נמצא דבר זה. ואולי הביאו מכתבי היד של ספר מלחמת מצוה, שעדיין לא זכו לראות אור. ע"ש). " ... ובמה שכתבנו סרה שאלת השואל, מאחר שאין לנו לבקש מן המלאכים להתפלל עלינו, גם כן לא נבקש משום חסיד בעולם שיתפלל על

דורו או על יחידים או רבים. והנה מצאנו במקראות שהיו ישראל מבקשין ממשה ומשמואל להתפלל עליהם, ובשאר מקומות.

וזו אינה שאלה, כי בכני האדם אם יתפלל השליח ציבור עם הצבור, או שום חסיד אחר בעולם על בני דורו, אין בו מקום לטעות אחריו לקבלו עליו באלוה, שהרי הוא מת, ונעדר כשאר אדם. ומפני שהוא זריו לכיון בתפלתו יותר משאר אדם, ולהסדיר תפלתו ומחשבת לבו בכונה שלימה, ושהוא ראוי להתקבל תפלתו יותר מן האחרים, ראוי לאחרים למנותו שליח צבור לבקש רחמים עליהם, או על היחיד, כמשה ושמואל ושאר הנביאים.

ועוד בסיבה זו שיבואו אליהם בני דורם להתפלל עליהם, הם יזכחו אותם עד שיפשפשו במעשיהם ויהיו ראויים שתתקבל תפלת המתפלל עליהם. והנה זה סיבה להישייר העולם ולהחזירם למוטב, ואם און בידם ירחיקוהו. וכזה תתקבל תפלת החסיד המתפלל עליהם. ועוד, כי זה תהיה סיבה שילמד אדם מדרכי החסידים, וידבק בהם, בראותו, כי תפלתו מקובלת יותר משאר בני ההמון, כגון ההוא דכי אמר משיב הרוח, נשב זיקא, ואמר, מוריד הגשם, אתא מיטרא, וכגון ר' חנינא בן דוסא, וחוני המעגל וכיוצא בהם.

"שמרוני – המתינו לי"

עוד צריך ביאור, מה שהתקינו במי שנכנס לבית הכסא, שיאמר, "התכבדו מכובדים קדושים משרתי עליון שמרוני שמרוני עזרוני עזרוני עד שאכנס ואצא" וכו'. וה"ר משה [=הרמב"ם] לא גרים, "עזרוני", אלא, "שמרוני" לכה. [=כמו שהביא בגרסת הרב קאפח], ואפשר לפרש, "שמרוני, כמו, "המתינו אותי", [כלומר שיחכו לו בצאתו]. ונוכל לומר שאף למה שגורסין, "עזרוני", אינו בדרך תפלה ובקשה [מן המלאכים חלילה, אלא] רק מפני שהוא נכנס למקום הטינופת, שלא יעלה בדעתם [של המלאכים], שרצונו להתעכב שם, ויפרשו [הם] ממנו [יילכו], והם מצווים עליו לשמרו, כדכתיב, "כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך". לכך אומר להם שאינו פושע להכנס במקום הטינופת, אלא [נכנס] לעשות צרכיו ולצאת. ולכך יש להם לעשות שליחותם שנצטוו בו מאת השם יתברך לשומרו. וזהו שאומר, "משרתי עליון", ששמירתם אותו היא בשירות ה' שמצווים על כך, לא שיהיה בבחירתם לשמרו, או שלא לשמרו, כי על כרחם הם ישמרוהו בשליחות המקום, אם הוא כדאי.

ואם אינו כדאי, אפילו יבקש מהם כל היום, ויתפלל אליהם, לא יועיל לו. ואף יזיק לו, שיתור מאחרי השם ויענש על זה. רק תפלתו תהיה [תמיד] לה' יתברך, או יועיל לו. ואם יש בידו עון המעכב תפלתו, יודה עליו ויניח, וישוב אל י"י וירחמהו. "ע"כ. ועל דבריו ניתן לומר את צמד המילים, "שכל ישר"! בניגוד לתועבות המינים שהתפללו והשביעו מלאכים לעשות רצונם, כאילו בכוחם של המלאכים לסייע או לתת דבר מה לאדם! ואף לפי מה שגורסו "עזרוני" בש"ס, מבאר מאיר המעילי, שאין בזה חלילה פניה למלאכים! ובזה סרו קושיות השואלים החפצים באמת, וכן סרו עילגות המינים, שכל כך היו בטוחים, שחז"ל פנו וביקשו מן המלאכים בקשות כמו שהם נוהגים לעשות.